

Beslissing

Klachtnummer: KC 24-025

Klachtdatum: 1 november 2024

Klaagster: Klaagster

Onderwerp: beperking van de bewegingsvrijheid

Verweerders: arts verslagingszorg (verweerder 1) en GZ psycholoog (verweerder 2)

Verloop van de behandeling van de klachten

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klaagster op 1 november 2024 heeft ingediend. De klacht heeft betrekking op de beslissing over de beperking van haar bewegingsvrijheid op drie verschillende momenten in oktober en november 2024.

Verweerders hebben op 7 november 2024 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend.

Op 15 november 2024 was een hoorzitting van de klachtencommissie gepland. Klaagster, haar pvp'er en verweerders waren voor deze hoorzitting uitgenodigd. De hoorzitting is niet doorgegaan, omdat voorafgaand aan de zitting bleek dat klaagster op ongeoorloofd verlof was. Daarnaast was de verweerder die tijdens de hoorzitting aanwezig zou zijn ziek. De klachtencommissie heeft vervolgens besloten om op basis van de schriftelijke stukken op de klacht te beslissen. Op 15 november 2024 en 3 december 2024 heeft de klachtencommissie overlegd over de ingediende klacht. De klachtencommissie heeft op 18 november 2024 een aantal aanvullende vragen gesteld aan verweerder 2. Verweerder 2 heeft deze vragen schriftelijk beantwoord op 21 en 25 november 2024.

De klachtencommissie bestond uit:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- de heer A. Glazenborg, psychiater; en
- mevrouw R. Gros, klinisch psycholoog n.p./psychotherapeut.

Mevrouw J. Cazemier was waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klaagster is sinds 29 augustus 2024 opgenomen de zorginstelling. Zij is daar op basis van een zorgmachtiging van 28 juni 2024 van een Rechtbank, die loopt tot en met 28 december 2024. Ten tijde van het behandelen van deze klacht was klaagster sinds 6 november 2024 ongeoorloofd afwezig. De klachtencommissie kan de klacht over de beperking van haar bewegingsvrijheid behandelen op basis van artikel 10:3 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie (Klachtenreglement).

Toelichting op de klacht

Uit het klaagschrift van klaagster volgt dat zij klaagt over het feit dat na positieve urinecontroles (UC's) haar vrijheden zijn ingetrokken, terwijl zij niet heeft gebruikt. Klaagster geeft aan dat ze één uitglijder heeft gehad met alcohol. Zij geeft aan dat zij op 6 oktober 2024 positief testte op 3-MMC, terwijl zij dat middel niet gebruikt. Volgens klaagster werden haar vrijheden vervolgens twee weken ingetrokken. Op 31 oktober 2024 testte klaagster positief op THC. Zij geeft aan dat er toen – zonder haar bijzijn – ook een UC is uitgevoerd ter controle op alcohol en dat de uitslag daarvan positief was. Klaagster geeft aan dat zij geen THC en alcohol heeft gebruikt. Haar vrijheden zijn op 31 oktober 2024 wel ingetrokken. Zij geeft aan dat verweerder 2 aangaf dat het monster opnieuw getest zou worden. Ten tijde van het indienen van de klacht op 1 november 2024 was daarvan nog geen uitslag binnen.

Toelichting van verweerder

Verweerder 1 en 2 hebben in het verweerschrift de volgende toelichting gegeven.

Verweerders geven aan dat de vrijheden van klaagster zijn ingetrokken in de volgende perioden:

- van 4 tot 8 oktober 2024 na een onwaar verhaal over haar zieke moeder;
- van 10 tot 24 oktober 2024 na een positieve UC op alcohol;
- van 31 oktober tot 5 november 2024 na een positieve UC op alcohol en THC.

Klaagster is op 29 augustus 2024 opgenomen de zorginstelling. De eerste acht weken hebben in het teken gestaan van kennismaking, observatie en het opbouwen van een behandelrelatie. Verweerders geven aan dat uit de verslaglegging in het dossier en de uitslagen van het lab een ander beeld naar voren komt dan klaagster in haar klacht schetst.

Ten aanzien van de drie beperkingen van bewegingsvrijheid verwijzen verweerders naar wat daarover in het dossier is opgenomen.

Ten aanzien van de beperking van bewegingsvrijheid van 4 tot 8 oktober 2024 valt in het verweerschrift (overgenomen uit dossier) te lezen dat klaagster vertelde dat zij is gebeld door een oom over dat haar moeder ernstig ziek was; zij moest daar direct naar toe. Bij navragen bleek dit verhaal niet waar te zijn. In gesprek met klaagster wordt verteld dat haar vrijheden tot het volgende gesprek met de behandelaar op 8 oktober 2024 zijn ingetrokken.

Ten aanzien van de beperking van bewegingsvrijheid van 10 oktober tot 24 oktober 2024 valt in het verweerschrift (overgenomen uit dossier) te lezen dat klaagster op 10 oktober 2024 na een bezoek aan de diëtiste onder invloed van alcohol is teruggekomen. Haar vrijheden zijn voor twee weken ingetrokken.

Over de beperking van bewegingsvrijheid van 31 oktober tot 5 november 2024 wordt in het verweerschrift (overgenomen uit dossier) het volgende aangegeven. De UC op 31 oktober 2024 was positief op THC en alcohol, waarna haar vrijheden worden ingetrokken. Er wordt met klaagster afgesproken de uitslag van het lab af te wachten, maar dat haar vrijheden in ieder geval tot het gesprek met haar behandelaar op 5 november ingetrokken blijven. Op 2 november 2024 test klaagster via UC negatief op THC en alcohol maar positief op 3-MMC. Opgemerkt wordt dat aan klaagster wordt verteld dat zij tot 5 november 2024 moet afwachten voor verder beleid. Op 5 november 2024 vindt een gesprek met klaagster, de behandelaar en een persoonlijk begeleider plaats. In het verweerschrift/dossier staat dat tijdens het gesprek is aangegeven dat de uitslag van het lab op 1 november 2024 negatief was op THC, maar wel positief op amfetamines. Omdat de UC op alcohol niet in haar bijzijn is uitgevoerd wordt die als ongeldig bestempeld. Vanwege het voorgaande en de onduidelijkheden in de testen wordt besproken dat haar vrijheden worden hersteld.

Beoordeling van de klachten

Algemeen

Verplichte zorg betreft zorg die ondanks verzet kan worden verleend op grond van een zorgmachtiging (artikel 3:1 Wvvgz). De zorgmachtiging van 28 juni 2024 is afgegeven om in het geval van klaagster ernstig nadeel af te wenden. Het nadeel bestaat uit het risico op ernstig lichamelijk letsel, psychische schade, teloorgang en het door hinderlijk gedrag oproepen van agressie van anderen. Als verplichte zorgvormen noemt de zorgmachtiging alle vormen van verplichte zorg, behalve het verrichten van medische handelingen. Daarmee bestaat de mogelijkheid om verplichte zorg in de vorm van beperking van de bewegingsvrijheid te verlenen.

In het dossier van klaagster zit een aanzegging gedateerd op 30 augustus 2024 voor het beperken van de bewegingsvrijheid van klaagster. Aangegeven wordt dat klaagster bekend is met verslavingsproblematiek en, om het gevaar dat daaruit voorkomt, beperking van vrijheid noodzakelijk is. Daarnaast is in de aanzegging aangegeven dat klaagster wilsbekwaam is, maar dat haar voorkeuren voor verplichte zorg niet gevolgd kunnen worden. In de toelichting staat dat verplichte zorg doelmatig, proportioneel en subsidiair is. In het antwoord op een aanvullende vraag van de klachtencommissie over de wilsbekwaamheid hebben verweerders bevestigd dat klaagster ten tijde van de aanzegging inderdaad wilsbekwaam was.

Verweerders merken in de toelichting op nadere vragen van de klachtencommissie op dat klaagster zich een aantal keer, bijvoorbeeld op 31 oktober 2024, kon vinden in het besluit om vrijheden te beperken. De klachtencommissie kan verweerders hierin op basis van de dossierstukken niet volgen. In het dossier is aangegeven dat klaagster op 4 oktober haar ongenoegen en aangeeft niet blij te zijn met het feit dat zij tot dinsdag binnen moet zitten. Daarnaast volgt uit het dossier dat zij op 31 oktober 2024 heeft aangegeven het niet eens te zijn met de intrekking van haar vrijheden, waarna ze contact zoekt met de pvp en op 1 november 2024 een klacht indient bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie overweegt dat artikel 2:1, lid 6 Wvvgz bepaalt dat de wensen en voorkeuren van betrokkene ten aanzien van de verplichte zorg worden gehonoreerd, tenzij:

- a. de betrokkene niet wilsbekwaam is, of
- b. acuut levensgevaar voor betrokkene dreigt of er een aanzienlijk risico voor een ander is op levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, of dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Artikel 8:9, lid 4 van de Wvvgz bepaalt in aanvulling daarop dat bovenstaande zaken worden vastgelegd in het dossier.

De klachtencommissie overweegt dat niet ter discussie staat dat klaagster wilsbekwaam was ten tijde van de aanzegging. Haar wensen en voorkeuren dienen dan gevolgd te worden, tenzij sprake is van – kort gezegd – een acuut of ernstig gevaar. Dat hiervan sprake was blijkt niet uit het dossier of de toelichting van verweerders. Klaagster is volgende de klachtencommissie dan ook onterecht beperkt in haar bewegingsvrijheid.

Daarnaast merkt de klachtencommissie op dat er onduidelijkheid bestaat over de aanzegging(en). Klaagster is driemaal beperkt in haar bewegingsvrijheid. Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke bij een beperking van die bewegingsvrijheid de beslissing daartoe op schrift moet stellen en die beslissing schriftelijk dient te motiveren. De klachtencommissie ziet in het dossier alleen een aanzegging gedateerd op 30 augustus 2024 die volgens verweerders, zoals blijkt uit het antwoord

op de vraag van de commissie, is uitgereikt op 19 september 2024. Dit is ruim voor de eerste beperking van bewegingsvrijheid op 4 oktober 2024. Daarnaast is door verweerders ook aangegeven dat een aanzegging voor de beperking van vrijheden in de eerste instantie mondeling wordt aangezegd en in de rapportage wordt vastgelegd. Wanneer een patiënt het er niet mee eens is volgt een schriftelijke aanzegging, aldus verweerders. Het mondeling aanzeggen van de beperking van bewegingsvrijheid voldoet niet aan de eis van het op schrift stellen en uitreiken van die beslissing zoals volgt uit artikel 8:9 van de Wvvgz. Daarnaast overweegt de commissie dat niet met een eenmalige schriftelijke aanzegging van 19 september 2024 kan worden volstaan voor het driemaal, op verschillende momenten, beperken van de bewegingsvrijheid.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over de beperking van klagsters bewegingsvrijheid **gegrond**.

De beslissing is genomen op 3 december 2024 door de heer mr. H. Dontje (voorzitter) en de heer A. Glazenborg, en mevrouw R. Gros (leden), in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw J. Cazemier. Op 4 december 2024 is een verkorte beslissing naar partijen verstuurd.

Schadevergoeding

Klaagster heeft de klachtencommissie bij haar klachten verzocht om schadevergoeding. De klachtencommissie zal in een afzonderlijke beslissing het verzoek om schadevergoeding beoordelen en dient, voordat zij beslist over het toekennen van schadevergoeding, de zorgaanbieder te horen. Zij stelt klagster in de gelegenheid om een nadere schriftelijke toelichting te geven op de schade die zij heeft geleden. Zij ontvangt klagsters schriftelijke toelichting uiterlijk een week na verzending van deze schriftelijke beslissing.

De klachtencommissie zal na ontvangst van klagsters schriftelijke toelichting en voordat zij een beslissing neemt over het toekennen van schadevergoeding, GGZ Drenthe (als zorgaanbieder) een week de gelegenheid bieden om zijn zienswijze op het schadevergoedingsverzoek kenbaar te maken.

Beroepsmogelijkheid

Klaagster, haar vertegenwoordiger en de zorgaanbieder kunnen een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland voor een beslissing over de klacht. Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de verkorte beslissing is meegedeeld (artikel 10:7 Wvvgz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 12 december 2024 verstuurd aan klagster, pvp, verweerders, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.